

BETÆNKNING
ANGÅENDE
VISSE SPØRGSMÅL VEDRØRENDE
SPAREKASSERS REGNSKABS-
OPGØRELSE

AFGIVET AF
DET AF HANDELSMINISTERIET UNDER
15. MAJ 1957 NEDSATTE UDVALG

BETÆNKNING NR. 230

1959

Det administrative bibliotek

**Slotsholmsgade 12
1216 København K
Tlf. (01) 122517**

33.22 / 26 ex. 2

Indledende bemærkninger.

Under 15. maj 1957 nedsatte handelsministeriet et udvalg til behandling af visse spørgsmål i forbindelse med sparekassernes regnskabsopgørelse, specielt vedrørende sparekassernes provisionsindtægter på lange, lavtforrentede lån og den regnskabsmæssige kursfastsættelse for sparekassernes obligationsbeholdninger.

Professor, dr. polit. Carl Iversen udpegedes til formand for udvalget, der i øvrigt har bestået af

sparekassedirektør O. Blinkenberg Nielsen,
højesteretssagfører Arne Kemp,
sparekassedirektør J. Toftegaard,
alle udpeget af Danmarks Sparekasseforening, samt

nationalbankdirektør S. Hartogsohn,
sparekasseinspektør E. Sveinbjørnsson og
afdelingschef i handelsministeriet P. Vil-
ladsen,

alle valgt af handelsministeriet.

Efter at sparekassedirektør E. Qvist var valgt til formand for Danmarks Sparekasseforening, indtrådte han den 5. december 1957 som medlem af udvalget.

Fg. kontorchef i handelsministeriet E. Tuxen og inspektør i sparekassetilsynet T. H. Grosbøl har fungeret som udvalgets sekretærer.

Danmarks Sparekasseforening fremsatte i 1953 over for handelsministeriet forslag om ændringer i de i sparekasselovens §§ 10 og 12 indeholdte bestemmelser om kursansættelsen for sparekassernes obligationsbeholdninger. Efter de gældende bestemmelser regnes obligationer ved bedømmelsen af sparekassers likviditet efter § 10 efter dagskurs, medens de ved regnskabsopgørelsen efter § 12 kan opføres til en nærmere angivet gennemsnitskurs. Sparekasseforeningen foreslog en deling af obligationsbeholdningen, således at den del af beholdningen, der henregnes til sparekassens likviditets-

reserve, skulle optages til dagskurs også i regnskabet, medens andre obligationer kunne ansættes til den pris, hvortil de var erhvervet, dog ikke højere end indfrielseskursen. Forslaget var bl. a. begrundet med, at de sidstnævnte obligationer var erhvervet med varigt anlæg for øje, og at bestemmelser, hvorefter deres optagelse i regnskabet var afhængig af skiftende kurser, tilslørede sparekassernes virkelige driftsforhold og virkelige egenkapitalforhold. En nedsættelse af de kurser, til hvilke disse obligationer blev optaget i regnskabet, ville bevirke en formindskelse af de bogførte reserver, medens de skjulte reserver samtidig voksede, og en forhøjelse af den anvendte kurs ville forøge de bogførte reserver og samtidig nedsætte de skjulte reserver.

Sparekasseforeningen fremhævede, at man ved gennemførelsen af den foreslåede adskillelse mellem den del af en sparekasses obligationsbeholdning, som hører til dens likviditetsreserve, og den del, som er købt med varigt anlæg for øje, kom i bedre overensstemmelse med de for bankerne og livsforsikringsselskaberne gældende regler, jfr. nærmere nedenfor side 7-8.

Sparekasseforeningen nævnte, at ønsket om at få gennemført ændringer med hensyn til reglerne for obligationsbeholdningernes regnskabsmæssige behandling var blevet forstærket som følge af det meget betydelige kursfald i de forudgående år; likviditetsstramningen i årene 1950 og 1951 havde bl. a. givet sig udslag i et kursfald på ca. 10 points fra 31. marts 1950 til 31. marts 1951, og et yderligere kursfald af nogenlunde samme størrelse indtraf i løbet af sommeren 1951. Kursfaldet viste såvel det ønskelige i, at likviditetsreserven til enhver tid var bogført til dagskursen, som det urimelige i, at anlægspapirerne fra år til år skulle opføres i regnskaberne til stærkt varierende kurser.

Handelsministeriet mente ikke dengang

at kunne fremsætte forslag til ændringer i sparekasseloven, således som af sparekasseforeningen ønsket, og spørgsmålet lå derfor stille i nogle år.

I 1956 rejste sparekasseinspektøren over for handelsministeriet spørgsmål om den regnskabsmæssige behandling af sparekassers provisionsindtægter af lange, lavtforrentede lån. Sparekasserne havde hidtil almindeligvis opført sådanne lån i regnskabet med den pålydende værdi og taget hele forskellen mellem lånets pålydende og det låntageren udbetalte beløb (provisionen) til indtægt i det regnskabsår, hvori vedkommende lån blev ydet. Udviklingen havde imidlertid medført, at større låntagere — bl. a. kommuner og koncessionerede selskaber — i stigende grad ønskede at optage uopsigelige lån til fast rente, og dette i forbindelse med, at provisionssatserne i de senere år med de lave obligationskurser steg stærkt, medførte, at provisionsindtægterne i en del sparekasser, navnlig de større, havde fået et omfang, som man ikke havde kendt tidligere. Under disse forhold anså sparekasseinspektøren ikke den hidtil anvendte bogføringsmåde for rimelig. Sparekasseinspektøren gav udtryk for, at man, når provisionsbeløbet oversteg nogle få procent af vedkommende lån, i realiteten foruddiskonterede renteindtægter, der retteligt vedrørte fremtidige regnskabsår, og som derfor ikke burde tages til indtægt straks ved lånets ydelse.

Efter at der i handelsministeriet havde fundet nogle drøftelser sted med repræsentanter for sparekasserne, anså ministeriet det for rigtigt, at såvel spørgsmålet om de nævnte provisionsindtægters regnskabsmæssige postering som spørgsmålet om værdi-

ansættelsen af obligationer m. v. i sparekassernes regnskaber blev gjort til genstand for en drøftelse på bredere basis, hvorfor ministeriet som nævnt i maj 1957 nedsatte et udvalg til undersøgelse af spørgsmålene.

Udvalget har i en række møder overvejet de rejste spørgsmål.

Udviklingen i tiden siden 1950.

Ifølge den gældende sparekasselovs § 12, stk. 2, kan en sparekasses beholdning af værdipapirer, der er genstand for offentlig kursnotering på Københavns fondsbørs, og som har været i sparekassens besiddelse i mere end 1 år, opføres til et gennemsnit af den ved regnskabsafslutningen senest noterede køberkurs og de tilsvarende kurser i de nærmest foregående år, i hvilke sparekassen har besiddet dem, dog at der ved gennemsnittets beregning højst kan medtages de forudgående 9 år.

Uanset at denne bestemmelse således giver mulighed for en udjævning af kurstab over en årrække, er det klart, at det i tilfælde af et stort og varigt kursfald vil være nødvendigt at foretage betydelige årlige nedskrivninger af obligationsbeholdningens bogførte værdi. Da en væsentlig del af sparekassernes midler er anbragt i obligationer — pr. 31. marts 1958 således ca. 1,5 milliarder kr., svarende til ca. 21 pct. af de samlede midler — er det meget betydelige beløb, der kan blive tale om. Den store kursnedgang i 1950-51 og det derefter følgende lave kursniveau viste dette.

I nedenstående tabel er for årene 1950-51—1957-58 anført sparekassernes årlige nettokurstab og til sammenligning driftsoverskuddene i de samme år.

	Kurstab dækket af sikringsfonds	Kurstab afholdt af driften	Samlede kurstab	Driftsoverskud før dækning af kurstab
	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.	mill. kr.
1950—51.	32,7	2,4	35,1	22,5
1951—52.	25,5	4,7	30,2	23,6
1952—53.	11,3	5,1	16,4	30,0
1953—54.	3,2	3,9	7,1	33,1
1954—55.	21,4	7,7	29,1	36,4
1955—56.	19,3	5,6	24,9	35,5
1956—57.	22,9	8,6	31,5	39,7
1957—58.	7,8	4,5	12,3	44,0
I alt...	144,1	42,5	186,6	264,8

De samlede kurstab har altså i den omhandlede periode udgjort ca. 187 mill. kr. Disse bogholderimæssige nedskrivninger falder navnlig på de større sparekasser, der fra gammel tid har været obligationskøbere og derfor har en betydelig del af midlerne anbragt i obligationer. Sparekassernes kursreguleringsfonder har under disse forhold ikke været tilstrækkelige til at kunne bære de nævnte nedskrivninger, således at det manglende har måttet tages fra de almindelige reserver, enten direkte eller indirekte derved, at driftsoverskuddet er formindsket med en del af nedskrivningen.

Til belysning af det andet forannævnte regnskabsproblem, provisionsindtægtens rette regnskabsmæssige postering, skal anføres en oversigt over provisionsindtægternes størrelse i det samme tidsrum:

1950-51.	5,7	mill. kr.
1951-52.	7,0	- -
1952-53.	13,0	- -
1953-54.	13,5	— -
1954-55.	15,6	- -
1955-56.	17,5	— -
1956-57.	20,8	— -
1957-58.	23,1	— -

1 alt... 116,2 mill. kr.

Provisionsindtægtens vækst skyldes ikke blot, at ydelsen af direkte lån i periodens løb er steget væsentligt, men også, at provisionssatserne er steget under det høje renteniveau. Den samlede provisionsindtægt har vist en stadig stigning. For sparekasserne under ét har den i perioden udgjort ca. 44 pct. af driftsoverskuddet og henimod to trediedele af det samlede kurstab.

Som det fremgår af det anførte, har den regnskabsmæssige nedskrivning af sparekassernes obligationsbeholdninger i disse år været af et sådant omfang, at den svarer til ca. 70 pct. af sparekassernes samlede driftsoverskud, indbefattet provisionsindtægterne.

Denne udvikling skyldes i væsentlig grad de nugældende regler om sparekassernes værdiansættelse af obligationer m. v. Disse regler nødvendiggør konstatering af kurstab også på den del af obligationsbeholdningen, som er købt med varig anbringelse for øje, og som derfor ikke kan påregnes at blive realiseret af sparekasserne på sådanne tids-

punkter, at det regnskabsmæssigt konstaterede tab vil blive aktuelt. Resultatet bliver, at sparekassernes regnskaber, efter at kursfaldet har holdt sig i en længere årrække, synes dårligere, end de i virkeligheden er.

Fremmed rets regler.

I andre lande har tilsvarende problemer rejst sig — i større eller mindre grad alt efter den sædvanemæssige anbringelsesmåde for sparekassernes midler. I vedføjede bilag har man givet en kort oversigt over de foranstaltninger, man i Finland, Norge, Sverige, den tyske Forbundsrepublik, Svejts og Holland har foretaget eller åbnet mulighed for med henblik på at undgå eller afhjælpe de vanskeligheder, som betydelige kursfald kan medføre. Som det vil ses, er der i alle de nævnte lande bestemmelser, der giver sparekasserne mulighed for under kursfald at ansætte en del af deres obligationsbeholdning til en højere værdi end dagskursen, enten ved hensyntagen til værdipapirernes anskaffelsespris i overensstemmelse med nærmere i lovgivningen fastsatte regler eller gennem adgang til, under særlige forhold, administrativt at tillade en højere kursansættelse end dagskursen.

Bestemmelser for visse andre pengeinstitutter.

For en række pengeinstitutter er der i dansk ret fastsat særlige regler vedrørende opførelsen af visse værdipapirer i årsregnskabet.

For bankerne er det i § 13 i bankloven, jfr. lovbekendtgørelse af 15. juni 1956, bestemt, at værdipapirer, der er genstand for offentlig kursnotering, i regnskabet ikke må opføres til en højere kurs end den ved regnskabsafslutningen senest noterede køberkurs.

For forsikringsselskaberne indeholder lov af 13. maj 1959 om forsikringsvirksomhed regler om den regnskabsmæssige ansættelse af værdipapirer.

For livsforsikringsselskaber er ved lovens § 63 fastsat, at visse værdipapirer — statsobligationer, kreditforeningsobligationer og kommuneobligationer — for hvilke der er fastsat en amortisationstid, kan bogføres til

den pris, for hvilken de er erhvervet, dog ikke til højere kurs end den, til hvilken de udtrækkes, og heller ikke over sælgerkursen på købsdagen. Denne bestemmelse, der har været gældende siden 1922, er begrundet med, at livsforsikringsvirksomhed som regel er baseret på pengemidlernes anbringelse på langt sigt, jfr. Rigsdagstidende 1920-21, tillæg A, spalte 2886. Forsikringsrådet kan dog, når særlige omstændigheder i de enkelte tilfælde måtte tale derfor, påbyde en nedskrivning af de bogførte værdier. En tilsvarende regel gælder for værdipapirer, der henhører til rentereserven for lovpligtige ulykkesforsikringer, jfr. lovens § 89, stk. 4.

For skadesforsikringselskaber er der ved lovens § 89 givet adgang til anvendelsen af en gennemsnitskurs. Der vil her kunne anvendes et gennemsnit af indtil 5 år, og det forudsættes, at papirerne har været i selskabets eje i det antal år, gennemsnitskursen omfatter.

Udvalgets forslag.

På den foreliggende baggrund mener udvalget at kunne anbefale, at der indføres regler af en anden karakter end de nugældende for værdiansættelsen af sparekassernes langsigtede anbringelser, såvel for direkte udlån, der ydes til kurser under pari, hvorved der fremkommer en provision, som for obligationer, der er anskaffet med varigt anlæg for øje.

Med hensyn til den regnskabsmæssige postering af provisionsindtægter må der efter udvalgets mening sondres mellem de forskellige former for lån, som sparekasserne giver. Der er her stort set tale om 3 forskellige låneformer: 1) udlån, der af sparekassen kan opsiges med normalt — sædvanligvis et halvt eller et helt års — varsel, 2) udlån, der er uopsigelige i et længere tidsrum, men hvor rentefoden er variabel, og 3) udlån, der er uopsigelige i længere tidsrum og er ydet til fast rente.

For udlån inden for de to førstnævnte kategorier, hvor renten kan ændres i overensstemmelse med markedrenten, er udvalget af den opfattelse, at lånet, forudsat at sikkerheden i øvrigt er betryggende, altid vil være pari værd, og at sådanne lån derfor i regnskabet bør kunne opføres

til deres pålydende værdi. Den i forbindelse med stiftelsen af disse lån beregnede provision må anses for en egentlig driftsindtægt.

For lån, der henhører under den tredje kategori, kan lånet ikke med sikkerhed siges til enhver tid at have den salgsværdi, som dets pålydende angiver. Værdien kan være lavere, men kan også være højere end dets pålydende, nemlig i de situationer, hvor renteniveauet er lavere end den faste rentefod, hvortil det uopsigelige lån er ydet. Med hensyn til lån, der ydes på sådanne rentevilkår, at lånet udbetales med fradrag af en provision, der er større end ca. 3 pct., foreslår udvalget, at ikke hele provisionen tages til indtægt i det regnskabsår, hvori lånet er ydet, men at det overskydende beløb optages på en særlig konto, hvorfra det overføres til driftsregnskabet over den årrække, hvori lånet løber.

Det har ikke kunnet oplyses, hvor stor en del den i forbindelse med sidstnævnte låneform indvundne provision udgør af det samlede provisionsbeløb, men det vides dog, at for en del af de større sparekassers vedkommende refererer en væsentlig del af provisionen sig til denne udlånsform. Dette hænger sammen med, at sådanne sparekasser har betydelige beløb udlånt til de større kommuner, koncessionerede selskaber, andelselskaber o. s. v., og disse institutioner ønsker i stigende grad at få låneforholdet aftalt på den måde, at rente- og afdragsvilkår ikke af lånegiveren kan ændres i lånets løbetid. Det samme gælder f. eks. også med hensyn til de sociale boligselskabers prioritetslån.

For obligationsbeholdningernes vedkommende har udvalget ment som udgangspunkt at kunne tage de principper, der er nedlagt i det af sparekasserne i sin tid fremsatte forslag, men har i tilslutning hertil anset det for rigtigt til en sådan ordning at knytte visse særlige sikkerheds krav.

Det foreslås herefter at gennemføre en deling af obligationsbeholdningerne imellem de obligationer, der medregnes til likviditetsreserven, og de obligationer, der indgår i sparekassens varige anlæg.

De obligationer, der henhører til likviditetsreserven, bør regnskabsmæssigt altid opføres til dagskurs. De skal nemlig til en

hver tid kunne realiseres, og dette forhold må der tages hensyn til derved, at de pågældende papirer ikke regnskabsmæssigt opføres til en højere værdi end dagskursen. Såfremt sådanne papirer optages til højere værdi end dagskursen, vil en realisation medføre et tab, når de pågældende obligationer sælges for at tilvejebringe den fornødne likviditet. Dette forhold kom klart frem under de lave kurser efter 1950-51.

Hvad angår den til varig anbringelse erhvervede del af obligationsbeholdningen gør de ovennævnte hensyn sig ikke på samme måde gældende. Disse obligationer behøver normalt ikke at realiseres, men vil forblive i sparekassen, indtil udtrækning finder sted, eller i hvert fald til et tidspunkt, hvor et salg ikke vil medføre tab. Den regnskabsmæssige konstatering af kursnedgang, der finder sted på denne del af en sparekasses obligationsbeholdning, er således stort set kun af bogholderimæssig interesse.

Under hensyn hertil foreslår udvalget, at sparekasser, som måtte ønske det, opfører den del af obligationsbeholdningen, der ikke medregnes til likviditetsreserven, til anskaffelsesprisen.

Udvalget mener, at spørgsmålet om den regnskabsmæssige værdiansættelse af sparekassernes uopsigelige, fastforrentede lån og af sparekassernes obligationsbeholdninger bør løses ud fra samme synspunkter, idet der næppe er nogen afgørende forskel på et uopsigeligt, fastforrentet udlån og en obligation, bortset fra at sidstnævnte er lettere omsættelig. Et bogføringsprincip svarende til det, der anvendes for obligationer, som er anlægskapital, vil med hensyn til fastforrentede, uopsigelige udlån føre til, at de i regnskabet kan opføres enten til den kurs, hvortil de er ydet (anskaffelsesprisen), eller til den pålydende værdi, men da således at der i regnskabet på passivsiden som modpost optages en reguleringskonto, hvortil henføres de særligt store provisionsbeløb, som kan fremkomme i perioder med et højt renteniveau. Sidstnævnte posteringsmåde er formentlig den for sparekasserne mest praktiske, og den stemmer overens med den regnskabsmæssige fremgangsmåde, sparekasserne hidtil almindeligvis har anvendt. Udvalget skal derfor foreslå denne fremgangsmåde anvendt. Da lånenes salgsværdi — alt andet

lige — er stigende, efterhånden som tidspunktet for indfrielsen nærmer sig, vil det være naturligt, at der fra reguleringskontoen årligt til driftsregnskabet overføres et beløb beregnet i forhold til lånenes tilbageværende løbetid. Man kan også udtrykke den her nævnte reguleringskontos funktion ved — som foran gjort — at sige, at den til reguleringskontoen henlagte del af provisionen er en foruddiskonteret rente, der i årene under lånets løbetid overføres til driftsregnskabet.

Selv om en sparekasses anbringelse af midler i obligationer eller i fastforrentede, uopsigelige udlån ikke medfører tab, når de pågældende værdipapirer forbliver i sparekassens eje, til udtrækning eller indfrielse finder sted, kan muligheden for, at en realisation bliver nødvendig på et tidspunkt, hvor de pågældende papirers dagsværdi er mindre end den bogførte værdi, naturligvis ikke udelukkes. Hertil kommer, at en sparekasses anbringelse af midler i obligationer og fastforrentede, uopsigelige værdipapirer indebærer en risiko for forringelse af sparekassens driftsresultat under et stigende renteniveau, idet renteindtægten af disse aktiver vil være uændret, medens renten af indlån vil stige. Selv om der af sig selv foregår en vis udligning derigennem, at sparekassen låner ud såvel under det lave renteniveau som under det høje, kan de nævnte momenter få betydning, hvor der er tale om anbringelser med særlig lang løbetid. Udvalget har derfor anset det for en rimelig forudsætning for de foreslåede bestemmelser om den regnskabsmæssige værdiansættelse af obligationer og uopsigelige, fastforrentede udlån, at sparekasser, der har sådanne udlån, eller som ønsker at anvende anskaffelsespris ved opgørelsen af obligationer, af det årlige overskud henlægger en vis del til en særlig fond, indtil denne har nået en størrelse, der kan antages at modsvare den risiko, som er følgen af, at en del af sparekassens midler er særlig fast bundet gennem de nævnte anbringelser. Denne fond bør efter udvalgets mening ikke henregnes til egenkapitalen ved anvendelsen af sparekasselovens § 16, 1. stk. Bestemmelsen er således reelt udtryk for et krav om større egenkapital i sparekasser, der har aktiver af den nævnte art.

En ordning i overensstemmelse med det anførte vil betyde, at den til likviditetsreserven hørende del af obligationsbeholdningen altid skal opføres til dagskurs, medens sparekasserne til gengæld på den del af obligationsbeholdningen, der er erhvervet med varig kapitalanbringelse for øje, fritages for en uhensigtsmæssig hensyntagen til kursbevægelser, som i realiteten kun har bogholderimæssig interesse.

Udvalget har — foruden at behandle de ovennævnte spørgsmål om den regnskabsmæssige værdiansættelse af sparekassernes værdipapirer og provisionsindtægternes bogføring — også drøftet en ajourføring af en række andre bestemmelser i sparekasseloven.

Udvalget foreslår således bl. a.:

Lempelse i de for sammenslutning af sparekasser gældende bestemmelser. (Sparekasselovens § 3).

Skærpelse af bestemmelserne om direktørers, afdelingsbestyreres og funktionærers ret til at drive virksomhed som advokat. (Sparekasselovens § 8).

Indførelse af bestemmelser, der giver sparekasserne en lignende mulighed for indførelse af enmandsbetjente kasser, som tilfældet er i de finske og svenske sparbanker. (Sparekasselovens § 8).

Indførelse af mere rationelle kasserereservebestemmelser. (Sparekasselovens § 10).

Friere adgang for sparekasserne til at erhverve aktier. (Sparekasselovens § 10).

Adgang for sparekasserne til i et vist begrænset omfang at yde lån uden særlig sikkerhedsstillelse. (Sparekasselovens § 10).

Fritagelse for i sparekassebøgerne at optrykke vedtægterne. (Sparekasselovens § 18).

Om de nærmere enkeltheder vedrørende disse forslag henvises til bemærkningerne vedrørende de pågældende paragraffer.

September 1959.

Hartogsohn.	Carl Iversen. Formand.	Arne Kemp.
Ø. Blinkenberg Nielsen.	Ejnar Qvist.	E. Sveinbjørnsson.
J. Toftegaard.	P. Villadsen.	

T. Grosbøl. Erik Tuxen.

Forslag

tu

Lov om ændringer i lov om sparekasser.

§ 1.

I lov om sparekasser, jfr. lovbekendtgørelse nr. 327 af 3. juli 1950, foretages følgende ændringer:

1. Til § 3 føjes som nyt sidste punktum følgende:

„Ved meddelelse af sådan tilladelse kan de i § 5, stk. 1, indeholdte bestemmelser om garantier fraviges, når en sparekasse etableres gennem sammenslutning af sparekasser, og nogen af disse ikke har garantier.“

2. § 7, stk. 4 og 5, affattes således:

„Direktionen består af indtil 3 direktører. Direktørerne antages og deres ansættelsesvilkår fastsættes af tilsynsrådet eller generalforsamlingen efter vedtægternes nærmere bestemmelse. Direktion og personale lønnes — bortset fra aftaler indgået før 1. juli 1937 — med bestemte, nærmere aftalte beløb.“

Et medlem af en sparekasses tilsynsråd kan ikke tillige være medlem af dens direktion eller beklæde stillingen som afdelingsbestyrer eller nogen anden stilling i sparekassen, hvorved han udøver en overordnet funktion. Dog kan tilsynsrådet i en direktørs eller afdelingsbestyrers forfald midlertidigt beskikke et af sine medlemmer til direktør eller afdelingsbestyrer; den pågældende kan, så længe beskikkelsen varer, ikke udøve stemmeret i tilsynsrådet. I ikkegarantkasser kan et medlem af sparekassens tilsynsråd ikke ansættes i sparekassen i en af de i nærværende stykkes 1. punktum nævnte stillinger. Fra denne bestemmelse kan ministeren meddele dispensation.“

3. § 8, stk. 1, sidste punktum, affattes således:

„Denne bestemmelse finder dog ikke anvendelse med hensyn til Fællesbanken for Danmarks Sparekasser eller de af sparekasserne drevne fællesvirksomheder.“

4. § 8, stk. 2, affattes således:

„Direktører, afdelingsbestyrere og funktionærer i sparekasser kan ikke drive virksomhed som advokat, vekselerer, ejendoms-mægler eller ejendomshandler.“

5. § 8, stk. 6, affattes således:

„Til at forpligte en sparekasse, derunder at kvittere for indbetalinger, og til at hæve af en sparekasses indestående i andre pengeinstitutter kræves underskrift af mindst to dertil bemyndigede personer. Føres sparekassens bogholderi ved hjælp af bogholderimaskiner, kan sparekasseinspektøren dog, såfremt han finder det benyttede system betryggende, tillade, at kvittering for indbetalinger gives alene af en person.“

6. § 10 affattes således:

„Stk. 1. I en sparekasse skal der til enhver tid findes en efter sparekassens forhold forsvarelig kassebeholdning, hvortil kan henregnes fuldt ud sikre og likvide anfordrings-tilgodehavender hos danske sparekasser og banker og tilgodehavender på postgiro-konto. En sparekasses likvide beholdninger, hvortil foruden kassebeholdningen kan henregnes fuldt ud sikre, letsælgelige, ubelånte værdipapirer, opgjort som i § 12, stk. 2, anført, skal til enhver tid udgøre mindst 15 pct. af de gældsforpligtelser, som det — uanset mulige udbetalingsforbehold — påhviler sparekassen at betale på anfordring eller med kortere varsel end 1 måned. De nævnte likvide beholdninger i forbindelse med andre fuldt ud sikre tilgodehavender

hos danske sparekasser og banker skal derhos udgøre mindst 8 pct. af sparekassens samlede gældsforpligtelser.

Stk. 2. Såfremt de i **stk. 1, 2. og 3. punktum**, opstillede krav ikke er opfyldt, og forholdet ikke inden 8 dage er **berigtiget**, skal indberetning ske til sparekasseinspektøren, som fastsætter en frist, inden hvilken de foreskrevne krav skal være opfyldt.

Stk. 3. Til erhvervelse af indenlandske aktier, der ikke daglig noteres på Københavns fondsbørs, og andelsbeviser samt udenlandske værdipapirer kræves sparekasseinspektørens tilladelse.

Stk. 4. Den bogførte værdi af de af **en** sparekasse erhvervede aktier og andelsbeviser må ikke uden sparekasseinspektørens tilladelse overstige 25 pct. — for aktier eller andele i ejendomsselskaber 15 pct. — af sparekassens egenkapital ved regnskabsårets begyndelse.

Stk. 5. Aktier i Fællesbanken for Danmarks Sparekasser og i de af sparekasserne drevne fællesvirksomheder kan erhverves uden sparekasseinspektørens tilladelse og uden hensyn til bestemmelserne i **stk. 4.**

Stk. 6. En sparekasse må ikke **under** nogen form eje eller belåne aktier eller andelsbeviser i et enkelt selskab til et højere bogført beløb end 15 pct. af sparekassens egenkapital ved regnskabsårets begyndelse. Ej heller må en sparekasse uden sparekasseinspektørens samtykke eje eller belåne mere end 30 pct. af aktie- eller andelskapitalen i et enkelt selskab.

Stk. 7. Lån, som en sparekasse yder, uden at særskilt sikkerhed stilles, må ikke overstige 10 000 kr. Sådanne lån må tilsammen højst udgøre et beløb svarende til 10 pct. af sparekassens egenkapital ved regnskabsårets begyndelse.

Stk. 8. Af en sparekasses midler må ikke uden sparekasseinspektørens tilladelse ud over 10 pct. være indestående i et enkelt pengeinstitut, Danmarks Nationalbank undtaget. Ej heller må en enkelt kunde uden sparekasseinspektørens tilladelse som skyldner eller kautionist hæfte for et beløb, der overstiger 10 pct. af en sparekasses midler, herved dog bortset fra de i § 9 under 1. b-d angivne lån.

Stk. 9. Handelsministeren kan tilstå lempelser i henseende til de i denne paragraf indeholdte bestemmelser."

7. § 12 affattes således:

„*Stk. 1.* Regnskabsåret går fra 1. april til 31. marts. Handelsministeren foreskriver efter forslag fra sparekasseinspektøren fællesformer, i overensstemmelse med hvilke sparekasserne skal aflægge deres årlige regnskab.

Stk. 2. Værdipapirer, der medregnes ved opgørelse af en sparekasses beholdning af likvide midler, **jfr. § 10, stk. 1, 2. pkt.**, opføres, såfremt de er genstand for offentlig kursnotering på Københavns fondsbørs, **til** den ved regnskabsafslutningen senest noterede køberkurs og ellers til den skønnede værdi på afslutningsdagen, dog at intet herhenhørende værdipapir må opføres til højere værdi end den, hvortil det indfries.

Stk. o. Obligationer, der ikke omfattes af **stk. 2**, opføres enten

- a. som anført i **stk. 2** eller
- b. **til** den pris, hvortil de er erhvervet, dog ikke til højere kurs end den, hvortil de indfries. Obligationer, som er udstedt under samme afdeling, serie og rentefod, opføres til en fælles gennemsnitskurs. Obligationer, som allerede har været opført i en sparekasses årsregnskab på det tidspunkt, da denne opgørelsesregel første gang bringes til anvendelse, opføres til den kurs, som de var opført til i det foregående regnskab.

Det skal af de offentliggjorte regnskaber fremgå, hvilken opgørelsesmåde der er **fulgt**.

Stk. 4. En sparekasse, der opfører obligationer efter reglerne i **stk. 3** litra a, kan med sparekasseinspektørens samtykke i et senere regnskabsår gå over til at anvende de i samme stykke litra b indeholdte regler for obligationers værdiansættelse.

Stk. 5. Værdipapirer, der ikke omfattes af **stk. 2** eller **stk. 3**, opføres, såfremt de er genstand for offentlig kursnotering på Københavns fondsbørs, til den ved afslutningen senest noterede køberkurs og ellers **til** den skønnede værdi på afslutningsdagen.

Stk. 6. Den kursvinding af værdipapirer, som en sparekasse opnår i et regnskabsår — dog bortset fra den ved udtrækning fremkomne gevinst — medregnes ikke i overskuddet, men henlægges til en kursreguleringsfond, medens et eventuelt tab af tilsvarende art afskrives på denne fond, såvidt

den tilstrækker. Så længe de øvrige reserver ikke er opbrugt, må de til kursreguleringsfonden henlagte beløb ikke anvendes til andet formål end ovenfor nævnt.

Stk. 7. Direkte lån, som en sparekasse yder til kurs under pari, optages til deres pålydende beløb. En efter omstændighederne passende del af kursforskellen — dog højst 3 pct. af lånets pålydende — kan tages til indtægt på driftsregnskabet for det pågældende år, medens resten opføres på en særlig reguleringskonto, som ikke hører til sparekassens egenkapital. Denne konto kan årlig ved overførsel til driftsregnskabet nedbringes med et beløb, beregnet under hensyntagen til den tilbageværende løbetid af de pågældende lån.

Stk. 8. Keglele i stk. 7, 2. og 3. pkt., anvendes ikke på lån, som af sparekassen kan opsiges med et varsel på højst 1 år til en termin, eller hvis rentefod er bevægelig efter sparekassens bestemmelse.

Stk. 9. Til en særlig fond henlægges 10 pct. af en sparekasses årlige overskud, indtil fonden udgør 5 pct. af den bogførte værdi af den del af sparekassens beholdning af obligationer, opført efter reglerne i stk. 3, litra b, og lån — bortset fra de i stk. 8 nævnte — som udløber eller af sparekassen først kan opsiges til indfrielse senere end 20 år efter opgørelsesdagen. Overstiger fonden den fastsatte grænse, kan det overskydende beløb overføres til sparekassens øvrige reserver. Fonden kan ikke henregnes til sparekassens egenkapital ved anvendelse af § 16, stk. 1, og kan ikke tages i anvendelse før de øvrige reserver — bortset fra kursreguleringsfonden — er opbrugt.

Stk. 10. Faste ejendomme må ikke opføres til højere værdi end anskaffelsesprisen med tillæg af omkostninger til forbedringer og med fradrag svarende til deres forringelse ved alder og brug, men kan dog altid optages til det ved den sidste offentlige vurdering til ejendomsværdi fastsatte beløb. Gevinst, der måtte fremkomme ved salg eller opskrivning af en sparekasses faste ejendomme, må ikke medregnes i overskuddet, men overføres til reserverne. Andre aktiver må højst opføres til deres værdi i handel og vandel.

Stk. 11. Tvivlsomme fordringer ansættes til deres skønnede værdi. Uerholdelige fordringer afskrives helt.

Stk. 12. Lån må ikke optages til udvidelse af en sparekasses virksomhed, men kun til indfrielse af indgåede forpligtelser. Lån, som optages af en sparekasse, skal opføres på en særlig konto i regnskabet med oplysning om løbetid og sikkerhedsstillelse. Er noget af sparekassens aktiver givet i håndpant, skal dette angives i regnskabet. Om optagelsen af lån skal der uopholdelig ske indberetning til sparekasseinspektøren. Ethvert lån skal, medmindre sparekasseinspektøren tillader en længere afviklingstid, være indfriet senest 6 måneder efter den efter dets optagelse følgende termin.

Stk. 13. Handelsministeren kan tillade afvigelser fra de i denne paragraf indeholdte bestemmelser."

8. § 16, stk. 1, affattes således:

„Hvis en sparekasses tilsynsråd, direktion eller revisorer bliver vidende om eller må formode, at egenkapitalen — til hvilken i denne forbindelse den i § 12, stk. 9, omtalte fond ikke kan henregnes — er gået ned under 4 pct. af sparekassens gældsforpligtelser, skal de pågældende uopholdelig gøre indberetning til sparekasseinspektøren."

9. § 18, stk. 3, affattes således:

„I sparekassebøger skal det på iøjnefaldende måde oplyses, at den gældende sparekasselov, de til enhver tid gældende vedtægter for sparekassen og dennes sidste årsregnskab på begæring forevises enhver af sparekassens indskydere."

10. I § 18, sidste stykke, ændres „Fællesrepræsentationen for de danske Sparekasser" til „Danmarks Sparekasseforening".

11.1 § 18 a, sidste stykke, ændres „Fællesrepræsentationen for de danske Sparekasser" til „Danmarks Sparekasseforening".

§ 2.

Uanset bestemmelsen i § 1, nr. 4, kan direktører, afdelingsbestyrere og funktionærer, som hidtil har drevet advokatvirksomhed, fortsætte hermed, såfremt sparekassens tilsynsråd med $\frac{2}{3}$ af de tilstedeværende medlemmers stemmer meddeler tilladelse hertil. Sådan tilladelse kan til enhver tid tilbagekaldes af tilsynsrådet efter vedtagelse med sædvanlig stemmeflerhed.

§3.

Denne lov træder i kraft 1. april 1960.

Handelsministeren bemyndiges til i lovtidende at optrykke og bekendtgøre lov nr. 159 af 18. maj 1937 om sparekasser, jfr.

lovbekendtgørelse nr. 327 af 3. juli 1950, med de ændringer, som nærværende lov medfører, og til herunder at forsyne de af flere stykker bestående paragraffer med stykkenumre.

Bemærkninger til lovforslaget.

Til § 1.

Nr. 1, sparekasselovens § 3.

Bestemmelsen tilsigter at lette adgangen til sammenslutning af sparekasser.

I modsætning til, hvad tilfældet er, når en sparekasse overtager en anden sparekasse, dannes der ved sammenslutning af sparekasser formelt en ny sparekasse, der i henhold til de gældende bestemmelser i § 5, stk. 1, skal organiseres som en garant-sparekasse.

Medens dette krav normalt ikke vil vanskeliggøre en sammenslutning af to sparekasser, der begge i forvejen har garantier, har det i praksis vist sig, at en sammenslutning af to sparekasser, hvoraf ingen eller kun den ene har garantier, ofte vil være afhængig af, at sammenslutningen kan etableres uden garantier.

Da det må forventes, at spørgsmålet om sammenslutning — som et naturligt led i de inden for sparekasserne stedfindende rationaliseringsbestrebelse — i de kommende år vil få interesse for en del sparekasser, og da der i mange af de tilfælde, hvor spørgsmålet om sammenslutning måtte blive aktuelt, vil være tale om to sparekasser, hvoraf kun den ene har garantier, har udvalget ment det hensigtsmæssigt, at der blev åbnet adgang til at fravige de i § 5, stk. 1, indeholdte bestemmelser om garantier — herved naturligvis forudsat, at den sammensluttede sparekasses egenkapitalforhold gør dette forsvarligt.

Nr. 2, sparekasselovens § 7, stk. 4 og 5.

I 5. stykke, 1. pkt., er bestemmelsen om, at stillingen som medlem af en sparekasses tilsynsråd ikke kan forenes med stillingen som overordnet funktionær i sparekassen foreslået ændret til, at et tilsynsrådsmedlem ikke kan beklæde en stilling i sparekassen, hvorved han udøver nogen overordnet funktion.

Begrundelsen for denne ændring er, at det har vist sig vanskeligt at fortolke begrebet „overordnet funktionær“, en vanskelighed, der i praksis særligt

er opstået i de tilfælde, hvor et tilsynsrådsmedlem fungerer som fast kasserer eller som bogholder (forretningsfører).

Af en foretagen undersøgelse fremgår, at i ea. 50-60 sparekasser var et tilsynsrådsmedlem fast kasserer, medens stillingen som bogholder kun i ganske få tilfælde beklædtes af et tilsynsrådsmedlem. Ingen af de pågældende sparekasser havde over 5 mill. kr. i indskudskapital, og langt de fleste var helt små med få ugentlige kontordage.

Et tilsynsrådsmedlems adgang til at beklæde en af de nævnte stillinger bør efter udvalgets mening ikke så meget afgøres efter stillingsbetegnelsen, vederlaget, antallet af funktionærer i den pågældende sparekasse m. v. som efter den funktion, den pågældende har, idet det må være afgørende, at denne i det konkrete tilfælde er af en sådan art, at den må betegnes som overordnet. Ved bedømmelsen heraf må der formentlig i særlig grad lægges vægt på, om den pågældende i sin egenskab af tilsynsrådsmedlem kommer til at føre tilsyn med sig selv.

Ved den foreslåede ændring skulle der være åbnet mulighed for et mere smidigt skøn over, hvorvidt en stilling, som et tilsynsrådsmedlem måtte indtage i en sparekasse, er af overordnet karakter.

For så vidt angår de fornævnte stillinger som kasserer og bogholder i mindre sparekasser gør der sig efter udvalgets mening i denne henseende en væsentlig forskel gældende mellem kassererhvervet og stillingen som bogholder. Sidstnævnte stilling er selv i små sparekasser almindeligvis af en sådan art, at den må betragtes som overordnet, idet bogholderen udarbejder grundlaget for årsregnskabet, ordner lånesager m. v., og i kraft af sit arbejdsområde i mange henseender er undergivet tilsynsrådets direkte kontrol. Kassererens arbejde består derimod i de mindre sparekasser alene i på kontordagene at føre en kassebog over ind- og udbetalinger, ligesom kontrollen med kassererens virksomhed først og fremmest påhviler revisorerne og først i anden række tilsynsrådet.

Udvalget er derfor tilbøjeligt til at mene, at medens stillingen som bogholder eller regnskabsfører normalt må betragtes som en stilling af overordnet karakter, er dette i mindre sparekasser almindeligvis ikke tilfældet med kassererstillingen.

I 4. stykke foreslås bestemmelsen om, at et medlem af tilsynsrådet i ikke-garantkasser ikke uden handelsministerens godkendelse kan ansættes som direktør for eller overordnet funktionær i sparekassen, ændret til et forbud mod, at et tilsynsrådsmedlem ansættes som direktør, afdelingsbestyrer eller i anden stilling i sparekassen, hvorved han udøver nogen overordnet funktion, dog at handelsministeren kan dispensere herfra.

I spørgsmål om, hvorvidt ministeren i de enkelte konkrete tilfælde bør meddele sin godkendelse af, at et tilsynsråd i en ikke-garantkasse besætter sådanne stillinger med personer inden for sin egen kreds — hvilket i visse tilfælde kan være uheldigt — vil ministeren komme til at stå friere, når spørgsmålet af vedkommende sparekasse skal forelægges som et sagligt motiveret andragende om dispensation, end efter bestemmelsen som den nu er formuleret, hvor spørgsmålet om ministerens efterfølgende godkendelse af en af vedkommende tilsynsråd allerede truffet og publiceret beslutning let bliver en formalitet.

Bestemmelsen foreslås placeret i slutningen af 5. stykke, hvor den efter sit indhold naturligere hører til.

Nr. 3, sparekasselovens § 8, stk. 1, sidste pkt.

Forslaget tilsigter alene at udvide undtagelsesbestemmelsen til at omfatte alle de fælles virksomheder, sparekasserne måtte drive. I forslaget er anført navnet på den af sparekasserne ejede bank.

Nr. 4, sparekasselovens § 8, stk. 2.

Ved den foreslåede ændring, der finder sted efter henstilling fra advokatrådet, ophæves den hidtil bestående adgang til med tilsynsrådets samtykke at forene stillingen som sparekassedirektør og sagfører.

I henhold til overgangsbestemmelsen i forslaget § 2 kan de direktører, der hidtil har drevet advokatvirksomhed, dog fortsætte hermed, såfremt sparekassens tilsynsråd med $\frac{2}{3}$ af de tilstedeværende medlemmers stemmer meddeler tilladelse hertil.

Man har samtidig anset det for naturligt at lade forbudet i 1. stykke omfatte også ejendomshandlervirksomhed, der reelt må sidestilles med ejendoms-mæglervirksomhed, jfr. næringslovens § 85, ligesom

man har ment det rigtigt at lade bestemmelsen gælde også for funktionærer.

Bestemmelserne er beslægtet med de i banklovens § 9, stk. 4, samt overgangsbestemmelsen i § 2 i lov nr. 134 af 25. maj 1956 om ændringer i lov om banker indeholdte regler.

Nr. 5, sparekasselovens § 8, stk. 6.

Den foreslåede nye bestemmelse i 2. pkt. om, at sparekasseinspektøren kan tillade, at kvittering for indbetalinger gives alene af en person, såfremt sparekassens bogholderi føres ved hjælp af bogholderimaskiner, og sparekasseinspektøren finder det benyttede system betryggende, bringer sparekasseloven i overensstemmelse med de i banklovens § 9, stk. 8, indeholdte regler. Mellem Danmarks Sparekasseforening og sparekasseinspektøren finder dog for tiden drøftelser sted, som formentlig vil medføre, at der på et senere tidspunkt vil fremkomme forslag til videregående ændringer af bestemmelsen.

Nr. 6, sparekasselovens § 10.

Stk. 1. Bestemmelsen indeholder regler til sikring af sparekassernes likviditet og er udformet i lighed med den tilsvarende bestemmelse i banklovens § 11, stk. 1.

Ligesom for bankernes vedkommende er der således her givet en dobbelt regel, idet likviditetskravet er sat i forhold dels til sparekassens anfordringsforpligtelser, dels til sparekassens samlede gældsforpligtelser.

I forhold til sparekassens anfordringsforpligtelser skal de likvide beholdninger efter forslaget udgøre mindst 15 pct. Som anfordringsforpligtelser anses i denne henseende alle forpligtelser, som det påhviler sparekassen at betale på anfordring eller med kortere varsel end 1 måned. Der bortses herved fra de udbetalingsforbehold, der i almindelighed er optaget i sparekassernes vedtægter, og som går ud på fastsættelse af en maksimumsgrænse for, hvad der uden opsigelse daglig eller ugentlig kan haves på den samme konto. Også vedtægtsmæssige bestemmelser, der kræver opsigelse for beløb over en vis størrelse, betragtes i denne henseende som et udbetalingsforbehold, der ikke berører kontoen karakteren af anfordringskonto.

Til de likvide beholdninger henregnes kassebeholdningen samt fuldtud sikre anfordringstilgodehavender hos danske sparekasser og banker og tilgodehavender på postgirokonto. Checks, der af en sparekasse er trukket på en anden

sparekasse eller en bank, vil ikke kunne medregnes til kassebeholdningen, idet det tilsvarende beløb, når checken ikke er indløst, jo indgår i kassebeholdningen i den sparekasse eller bank, på hvilken den er trukket. Til de likvide beholdninger henregnes desuden fuldtud sikre, letsælgelige, ubelånte værdipapirer. Der er ikke gjort nogen begrænsning efter værdipapirenes art, og bestemmelsen omfatter således ikke blot stats- og kommuneobligationer, kredit- og hypotekforeningsobligationer, men også andre noterede eller unoterede obligationer. Til belysning af, hvilke papirer der kan komme i betragtning, kan det oplyses, at sparekassernes beholdning af obligationer ved udgangen af regnskabsåret 1957-58 bestod af følgende:

	Pålydende værdi. mill. kr.
Statsobligationer.	514
Kommuneobligationer.	213
Kreditforeningsobligationer.	801
Hypotekforeningsobligationer.	42
Andre børsnoterede obligationer.	45
Unoterede obligationer.	104

1 719

Under andre børsnoterede obligationer indgår f. eks. obligationer udstedt af Hypothekbanken,

Tiendebanken, Det danske Luftfartselskab og de koncessionerede telefonselskaber.

Hvilke af de omhandlede værdipapirer, der vil kunne indgå i de likvide beholdninger, afhænger bl. a. af, om de kan betegnes som letsælgelige. Forskrivninger, der i praksis først kan afhændes efter at være ombyttet med omsætningsobligationer, vil således normalt ikke kunne betragtes som letsælgelige, og selv om bestemmelsen ikke indeholder noget krav om, at det skal dreje sig om børsnoterede obligationer, vil den omstændighed, at en obligation er genstand for notering på Københavns fondsbørs, være af væsentlig betydning ved afgørelsen af, om den vil kunne betragtes som letsælgelig.

Det er udtrykkeligt fremhævet, at de værdipapirer, der henregnes til sparekassens likvide beholdninger ved beregningen af, om likviditetskravet opfyldes, skal opgøres efter reglerne i forslaget § 12, 2. stk., d. v. s. for obligationer, der er genstand for offentlig kursnotering, til den ved regnskabsafslutningen senest noterede køberkurs og ellers til den skønnede værdi på afslutningsdagen. Intet papir vil dog kunne optages til en højere værdi end indfrielses værdien.

Til belysning af, i hvilket omfang sparekassernes forpligtelser er anfordringsforpligtelser, anføres følgende tabel over fordelingen af sparernes tilgodehavende ved udgangen af regnskabsåret 1957-58:

Sparekasser, hvor sparernes tilgodehavende var:	Indlån på				
	Sparernes tilgodehavende i alt	T kassekonti	checkkonti og folio	opsigelse	I alt
	1000 kr.	pct.	pct.	pct.	pct.
over 100 mill. kr.	2 763 984	29,3	4,0	66,7	100,0
25—100 —	1 906 721	16,1	4,5	79,4	100,0
10— 25 —	784 422	J 3,2	4,9	81,9	100,0
5— 10 —	366 556	J 1,1	4,6	84,3	100,0
1— 5 —	448 904	9,8	3,7	86,5	100,0
under 1.	81 865	11,7	11,1	86,5	100,0
I alt pr. 31. marts 1958.	6 352 452	20,7	4,2	75,1	100,0
Samlede forpligtelser.	6 486 000				

Som det vil ses, indestar langt den overvejende del af sparekassernes indlån på opsigelse. En regel som den foreslåede, der sætter et særligt likviditetskrav i forhold til sparekassens anfordringsforpligtelser, må således antages kun at have en ret begrænset betydning, men man har anset det for rigtigt at fremsætte forslag herom, dels under hensyn til parallellen med bankerne, dels fordi det for de

enkelte sparekasser, som i særlig grad måtte have anfordringsforpligtelser, vil være rigtigt, at der stilles større krav til likviditeten end for sparekasser, hvis indlån overvejende indestar på opsigelse.

Kravet til en sparekasses likviditet set i forhold til sparekassens samlede gældsforpligtelser er efter forslaget 8 pct. svarende til bestemmelsen i den gældende sparekasselovs § 10, 1. stk. Procent-

satsen, der ved sparekasseloven af 1937 blev forhøjet fra 5 til 8, har virket tilfredsstillende og må efter udvalgets opfattelse anses for betryggende.

Efter forslaget kan til de nævnte 8 pct. af sparekassens samlede gældsforpligtelser foruden de foran omhandlede likvide beholdninger også henregnes andre fuldtud sikre tilgodehavender hos danske sparekasser og banker. Sparekassers indestående i andre sparekasser eller banker vil hyppigt først kunne opsiges med 6 måneders varsel, hvad der har betydning for disse penges forrentning, men man har under hensyn til de foreliggende oplysninger om, at sparekassernes indlån i så høj grad først kan kræves udbetalt efter opsigelse, anset det for rimeligt, at sparekassernes indestående i andre sparekasser og banker uanset en sådan opsigelsesbestemmelse kan medregnes ved bedømmelsen af sparekassens likviditet set i relation til dens samlede forpligtelser. I tilfælde, hvor der måtte være fastsat et ekstraordinært langt opsigelsesvarsel for en sparekasses indestående i en anden sparekasse eller i en bank, f. eks. fordi beløbet er indbetalt som en støtteforanstaltning, vil det pågældende tilgodehavende ikke kunne benyttes til fyldestgørelse af sparekassens likviditetskrav.

Stk. 2. Bestemmelsen svarer til banklovens § 11, 2. stk., og indebærer i forhold til den gældende sparekasselovs § 10, 2. stk., kun den ændring, at der gives sparekasserne den samme 8 dages frist, som tilkommer bankerne efter bankloven.

Stk. 3-6. Udvalget har overvejet spørgsmålet om sparekassernes adgang til at anbringe deres midler i aktier. Den nugældende regel i sparekasselovens § 10, stk. 3, fastsætter, at en sparekasses midler ikke uden sparekasseinspektørens tilladelse må anbringes i udenlandske værdipapirer eller i indenlandske aktier eller andelsbeviser, herfra dog undtaget aktier, for hvis udbytte statskassen indestar, samt aktier i Fællesbanken for Danmarks Sparekasser og de af sparekasserne drevne virksomheder til fremme af skoleopsparing. Endvidere kan handelsministeren i medfør af lov nr. 332 af 5. december 1958 om visse finansieringsinstitutter tillade, at sparekasser uden samtykke fra sparekasseinspektøren tegner aktier i et i henhold til loven stiftet selskab inden for 10 pct. af vedkommende sparekasses egenkapital pr. 1. april 1958. Sådan tilladelse har handelsministeren ved skrivelse af 11. februar 1959 meddelt med hensyn til de af Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S udstedte aktier.

Sparekasseinspektørens samtykke til erhvervelse af aktier er kun meddelt i meget begrænset omfang og væsentligt med hensyn til statskoncessionerede

telefonselskabers aktier samt i tilfælde, hvor en sparekasse, der fra gammel tid har besiddet aktier, har ønsket at udnytte retten til nyttegning ved det pågældende selskabs udvidelse af aktiekapitalen.

Udvalget har anset det for ønskeligt, at sparekasserne opnår en vis mulighed for at placere deres midler i aktier uden at behøve at indhente tilladelse hertil i hvert enkelt tilfælde, dels — og i særlig grad — fordi det må synes naturligt, at sparekasserne i et vist omfang deltager i bestræbelser for at fremme de produktive investeringer inden for industrien m. v., dels fordi man har anset det for rimeligt, at sparekasserne får adgang til at anbringe en del af deres midler i mere værdifaste papirer.

Udvalget foreslår derfor, at sparekasserne frit skal kunne placere en begrænset del af deres midler i visse aktier. Man har været inde på den tanke at begrænse denne adgang til de aktier, i hvilke myndiges midler under overfor myndighedens bestyrelse kan anbringes, d. v. s. aktier, der daglig noteres på Københavns fondsbørs, og som i hvert af de sidste 10 regnskabsår har givet et årsudbytte på mindst 4 pct. Udvalget har dog ikke ment, at de angivne minimumskrav til udbyttet giver nogen væsentlig forøget sikkerhed, og har derfor alene gjort det til en betingelse, at det drejer sig om aktier, der daglig noteres på Københavns fondsbørs. En sådan betingelse synes på den anden side naturlig, også under hensyn til at netop den omstændighed har afgørende indflydelse på den pågældende akties salgbarhed. Til erhvervelse af andre aktier — bortset fra aktier i Fællesbanken og i de af sparekasserne drevne fællesvirksomheder — kræves således efter forslaget sparekasseinspektørens tilladelse.

I forslaget er der i lighed med de i banklovens § 12 fastsatte begrænsninger i bankernes adgang til aktieerhvervelse opstillet begrænsninger i sparekassernes adgang til at eje aktier og andelsbeviser¹ — dog væsentligt strengere regler end for bankernes vedkommende. Det foreslås således, at den samlede bogførte værdi af aktier m. v. — bortset fra aktier i Fællesbanken og i de af sparekasserne drevne fællesvirksomheder — ikke må overstige 25 pct. af sparekassens egenkapital, at der inden for denne gruppe ikke må være aktier i ejendomsselskaber for mere end et beløb svarende til 15 pct. af egenkapitalen, at en sparekasse ikke må eje eller belåne aktier eller andelsbeviser i et enkelt selskab til et højere bogført beløb end 15 pct. af sparekassens egenkapital, og at en sparekasse ikke må eje eller belåne mere end 30 pct. af aktie- eller andelskapitalen i et enkelt selskab. Ved disse regler har man søgt dels at begrænse den risiko, som placeringen af

en sparekasses midler i aktier m. v. kan medføre, dels at begrænse muligheden for, at sparekasser gennem erhvervelse af aktier m. v. opnår en ikke ønsket indflydelse inden for det selskab, hvis aktier sparekassen har erhvervet.

Udover den angivne adgang til aktieerhvervelse kan aktier efter forslaget som nævnt kun erhverves med sparekasseinspektørens tilladelse. Fra udvalgets side vil man ikke finde det urimeligt, om en sparekasse, f. eks. hvor lokale interesser spiller ind, ønsker at købe aktier i selskaber, hvis aktier ikke er genstand for daglig notering, for derigennem at støtte investering af produktiv karakter. Man har imidlertid anset det for naturligt, at placeringer af denne art alene finder sted med sparekasseinspektørens tilladelse i det enkelte tilfælde.

Udenlandske værdipapirer vil kun kunne erhverves med sparekasseinspektørens tilladelse, og sådan tilladelse bør efter udvalgets mening kun gives, hvor ganske særlige hensyn — f. eks. nationale — gør sig gældende. Valutarisiko er ikke nogen naturlig risiko for sparekasserne, hvis forpligtelser altid lyder på betaling i danske kroner, og også bortset herfra går den risiko, der er forbundet med besiddelsen af udenlandske værdipapirer, ud over, hvad sparekasser normalt bør kunne udsætte sig for.

Stk. 7 åbner mulighed for, at sparekasser i begrænset omfang yder lån uden særlig sikkerhedsstillelse. Der er her i særlig grad sigtet til lån til mindre virksomheder, som — måske midlertidigt — ikke er i stand til at præstere nogen særlig sikkerhedsstillelse, men hvis forhold efter sparekassens opfattelse er af en sådan art, at et udlån uden særlig sikkerhedsstillelse anses for fuldt betryggende. Den svenske sparekasselov af 3. juni 1955 åbner i § 28, 3. stk., en tilsvarende mulighed, dog således at det enkelte lån højst må andrage 5 000 sv. kroner, og den samlede portefølje af sådanne udlån højst må andrage $\frac{1}{5}$ af sparbankens egenkapital. Udvalget har fundet, at det for at opnå de formål, som bestemmelsen tilsigter, vil være nødvendigt, at der gives mulighed for en långivning på indtil 10 000 kr. i de enkelte tilfælde, men finder omvendt, at det vil være rimeligt at fastsætte, at långivning af denne art ikke tilsammen må overstige 10 pct. af sparekassens egenkapital.

Stk. 8 svarer til § 10, stk. 4, i den nugældende sparekasselov med den ændring, at den handelsministeren i medfør af den nugældende lovs § 10, sidste stykke, tilkommende dispensationsbeføjelse er tillagt sparekasseinspektøren. Den nævnte dispensationsbeføjelse udøves allerede nu af sparekasseinspektøren på ministerens vegne i henhold til skrivelse fra handelsministeriet af 26. april 1951.

Nr. 7, sparekasselovens § 12.

Paragraffen omhandler de nærmere regler for aflæggelsen af sparekassernes årlige regnskab.

Som anført i de indledende bemærkninger har man foreslået en deling af obligationsbeholdningen i en likviditetsbeholdning og en anlægsbeholdning. Den del af obligationsbeholdningen, der medregnes ved opgørelsen af sparekassens i § 10, 1. stk., omhandlede likvide midler, skal herefter i årsregnskabet opføres til dagskurs, eller for så vidt det drejer sig om obligationer, der ikke er genstand for offentlig kursnotering på Københavns fondsbørs, til deres skønnede værdi på afslutningsdagen. Disse papirer må påregnes gjort til genstand for køb og salg og kan derfor efter forslaget også i årsregnskabet kun optages til dagskurs. Den nugældende lovs bestemmelser, hvorefter sådanne obligationer ved bedømmelsen af likviditeten beregnes efter dagskurs, men i årsregnskabet kan opføres efter gennemsnitskurs, må anses for uheldige.

En sparekasses øvrige obligationer, der må betragtes som anlægspapirer og derfor må forventes at kunne forblive i sparekassens besiddelse, til de indfries eller i hvert fald til et tidspunkt, hvor sparekassen kan sælge uden at skulle konstatere tab, vil derimod efter forslagets § 12, stk. 3, hvis sparekassen ikke ønsker at optage papiret til dagskurs, kunne optages til anskaffelsesværdien. Forslaget åbner således sparekasserne mulighed for at anvende enten dagskurs eller anskaffelseskurs på denne del af obligationsbeholdningen; den enkelte sparekasse må herefter træffe sit valg mellem disse muligheder og i regnskabet anføre, hvilken opgørelsesmåde der er anvendt, men det bør efter udvalgets mening ikke tillades den enkelte sparekasse at anvende andre, ej heller lavere kurser end i forslaget angivet.

Af praktiske grunde har man foreslået, at obligationer af samme art (enhørende under samme afdeling, serie og rentefod) opføres til en fælles gennemsnitskurs, idet det er uhensigtsmæssigt, at en sparekasse, der på forskellige tidspunkter har erhvervet ensartede papirer, opfører hver enkelt obligation til den kurs, hvortil den er erhvervet. Gennemsnitskursen må, ligesom det er foreskrevet for forsikringssselskaberne, beregnes under hensyn til størrelsen af de obligationsposter, der er indkøbt til de i beregningen indgåede anskaffelseskurser.

For obligationer, som på det tidspunkt da en sparekasse første gang benytter sig af adgangen til anvendelse af anskaffelseskursen, har været optaget på et tidligere årsregnskab, betragtes den kurs, til hvilken obligationerne var opført i det foregående årsregnskab som anskaffelsesprisen, idet det ikke er meningen, at sparekasser ved at gå over til en ven-

delsen af anskaffelsespris skal kunne foretage en opskrivning af de obligationer, som på det tidspunkt er i deres besiddelse.

Såvel i paragraffens 2. som i dens 3. stk. er det fastsat, at obligationer ikke vil kunne optages i regnskabet til en højere kurs end den, hvortil de indfries. Dette behøver ikke nødvendigvis at være parikurs, idet visse papirer udtrækkes til en højere værdi end pari.

Stk. 5 omfatter andre værdipapirer end obligationer, således aktier og andelsbeviser, og angiver, at disse altid skal opføres til den aktuelle værdi på dagen for regnskabets afslutning.

Stk. 6 svarer til den nugældende bestemmelse om den regnskabsmæssige placering af kursgevinst. Således foreslås det, at udtrækningsgevinst og hermed ligestillet gevinst som hidtil vil kunne tages til indtægt over driften, medens anden kursvinding henlægges til en kursreguleringsfond, der, så længe sparekassens øvrige reserver ikke er opbrugt, kun må anvendes til afskrivning af kurstab. Kursreguleringsfonden vil som hidtil være at betragte som egenkapital. For sparekasser, der benytter den i forslagens stk. 3 under b. nævnte adgang til at opføre en del af sin obligationsbeholdning til anskaffelsespris, vil kursreguleringsfonden blive af væsentlig mindre betydning end tidligere.

Stk. 7. Bestemmelsen omhandler lån, der ydes til kurser under pari.

Under hensyn til, at en vis del af det af sparekasserne beregnede provisionsbeløb kan betragtes som en egentlig driftsindtægt, idet den er vederlag for arbejde og omkostninger i forbindelse med lånets stiftelse, kan efter forslaget en passende del af kursforskellen — dog ikke udover 3 pot. af lånets pålydende — tages til indtægt på driftsregnskabet for det år, hvori det pågældende lån er stiftet.

Resten af provisionen skal efter forslaget opføres på en særlig reguleringskonto, som ikke henhører til sparekassens egenkapital.

Ud fra det synspunkt, at denne del af provisionen må anses for forudbetalt rente, er der i forslaget optaget bestemmelse om, at reguleringskontoen årlig kan nedbringes med et beløb beregnet under hensyntagen til lånets tilbageværende løbetid, således at en sådan del af reguleringskontoen overføres som indtægt i hvert enkelt af de år, hvori lånet løber.

Stk. 8 indeholder bestemmelse om, at de foran anførte regler ikke omfatter lån, som af sparekassen kan opsiges med et varsel på højst 1 år til en termin, eller hvis rentefod er bevægelig efter sparekassens bestemmelse. Som anført i de indledende bemærkninger gælder de foran anførte synspunkter alene

lån, der er uopsigelige i en længere periode, og hvis rentefod ligger fast. Hvis sparekassen kan opsige lånet til udbetaling eller forlange rentefoden forhøjet i overensstemmelse med markedsrenten, kan tilsvarende synspunkter ikke gøres gældende.

Stk. 9 omhandler den i de indledende bemærkninger nævnte særlige fond, som man finder det rigtigt at kræve af sparekasser, der anvender anskaffelsesprisen ved opgørelse af anlægsobligationsbeholdningen, eller som har anbragt midler i fastforrentede, uopsigelige lån. Fonden foreslås oparbejdet efterhånden ved henlæggelse af 10 pct. af sparekassens årlige overskud.

Fondens størrelse foreslås fastsat til 5 pct. af den bogførte værdi af 1) obligationer optaget til anskaffelsesværdi, 2) fastforrentede, uopsigelige lån. De lån, der her medregnes, er alene lån, der udløber eller af sparekassen først kan opsiges til udbetaling til et tidspunkt, der ligger senere end 20 år efter opgørelsesdagen, og kun for så vidt sparekassen ikke har mulighed for at kræve rentefoden ændret i overensstemmelse med markedsrenten. Det er i særdeleshed de meget langvarige udlån af denne art og tilsvarende langvarige stats- og kreditforreningsobligationer m. v., der kan give anledning til de i de indledende bemærkninger anførte betænkeligheder, og man har derfor ment at kunne begrænse kravet til at omfatte de lån eller dele af sådanne og de obligationer, hvis restløbetid overstiger 20 år.

Fonden tænkes ikke medregnet ved beregningen af sparekassens egenkapital i relation til bestemmelsen i sparekasselovens § 16, stk. 1, og er således udtryk for et forøget krav til egenkapital i de sparekasser, der benytter de meget lange fastforrentede udlån eller opfører obligationer til anskaffelsespris. I andre henseender anses fonden derimod som egenkapital, og den kan således medregnes ved afgørelsen efter sparekasselovens § 15 af sparekassens mulighed for at yde beløb til almenyttige og velgørende formål.

Stk. 10 angiver reglen for opførelse af faste ejendomme i regnskabet. I forhold til den gældende sparekasselov er der foreslået den ændring, at faste ejendomme altid kan opføres til det beløb, der er fastsat ved den sidste offentlige vurdering til ejendomsværdi. Man har anset det for lidet rimeligt at udelukke sparekasserne fra regnskabsmæssigt at drage fordel af en således konstateret forhøjet ejendomsværdi, men foreslår, at det samtidig bestemmes, at den gevinst, der måtte fremkomme ved opskrivning af sparekassens faste ejendomme eller ved salg af sådanne ejendomme, skal overføres til sparekassens reserver. Dette sidste bør gælde,

uanset om ejendommens værdi efter opskrivningen stadig ligger under sparekassens anskaffelsespris. Den indvundne gevinst vil ej heller i et sådant tilfælde kunne anses som en indtægt vedrørende det enkelte regnskabsår, hvori opskrivningen finder sted.

Ved udtrykket „andre aktiver" sigter man til andre „brugsaktiver", f. eks. boksanlæg, inventar, automobiler m. v.

Nr. 5, sparekasselovens § 16, stk. 1.

Forslaget er en følge af bestemmelsen i stk. 9 i den foreslåede affattelse af sparekasselovens § 12.

Nr. 9, sparekasselovens § 18, stk. 3.

Ved forslaget tilsigtes det at fritage sparekasserne for i sparekassebøgerne at optrykke sparekassens vedtægter, således at sparekasserne i denne henseende bliver stillet på samme måde som bankerne, jfr. banklovens § 10, stk. 3.

Til § 2.

Ved bestemmelsen, der svarer til overgangsbestemmelsen i § 2 i lov nr. 134 af 25. maj 1956 om ændringer i bankloven, gives der direktører, afdelingsbestyrere og funktionærer, som hidtil har drevet advokatvirksomhed, mulighed for at fortsætte hermed, såfremt sparekassens tilsynsråd med $\frac{2}{3}$ af de tilstedeværende medlemmers stemmer meddeler tilladelse hertil. En sådan tilladelse kan dog til enhver tid tilbagekaldes af tilsynsrådet med sædvanlig stemmeflerhed.

Til § 3.

Som ikrafttrædelsesdato er foreslået 1. april 1960, idet udvalget under hensyn til de foreslåede nye regler for¹ den regnskabsmæssige værdiansættelse af sparekassernes obligationer og for den regnskabsmæssige postering af sparekassernes provisionsindtægter på uopsigelige, fastforrentede lån har ment det rimeligt, at loven først får gyldighed fra og med regnskabsåret 1960-61, således at regnskabet for 1959-60 aflægges efter de nugældende regler.

Visse fremmede landes regler om sparekassers regnskabsmæssige ansættelse af værdipapirer.

1. Den *finske* lag om sparbanker af 17. juli 1931 indeholder i § 50, 2. og 3. stk. følgende bestemmelser om obligationers værdiansættelse:

„Obligationer må i bokslutet for det år, under hvilket de till sparbanken anskaffats, upptagas högst till sitt anskaffningsvärde och i de följande boksluten till högst det värde, vartill de varit upptagna i det föregående bokslutet; doch må obligationers bokföringsvärde i bokslutet kunne höjas högst till deras börsvärde eller till gångbart värde för täckande av förlust, som uppstått i sparbankens rörelse, eller för nedsättning av andra tillgångars värde.

Om obligationernas ränteavkastning utgår efter en räntefot, som med högst tre fjärdedels procent understiger medeltalet av Finlands Banks lägsta diskontranta under tio år närmast före bokslutsåret, vare sparbank ej skyldig att sänka deras värde, även om obligationernas börs- eller gångbara värde vore lägre än deras bokföringsvärde.“ L. 27/1 1939.

Loven indeholder ingen regler om værdiansættelsen af udlån, men det er i lovens § 26, 1. stk. bestemt, at der i uopsigelige, amortisable lån, der kan afhændes, højst må anbringes i alt et beløb svarende til 10 pct. af indskydernes tilgodehavende ved udgangen af det foregående kalenderår.

2. I den *norske* lov om sparebanker af 4. juli 1924 findes i § 47, 4. stk. følgende bestemmelser om værdipapirers værdiansættelse:

„Værdipapirer som er gjenstand for kursnotering, opføres efter den ved regnskabsårets utgång gj eidende kjøpekurs. Værdipapirer som ikke er gjenstand for kursnotering, opføres med sin antagelige verdi ved regnskabsårets utgång. Er den

ved regnskabsårets utgång noterte kjøpekurs eller antagelige verdi høiere enn innkjøpsprisen, kan det overskytende beløp opføres som et særskilt kursreguleringsfond, der bare kan anvendes til å dekke tap ved kurssvingninger. Er den ved regnskabsårets utgång noterte kjøpekurs eller antagelige verdi lavere enn innkjøpsprisen, avskrives forskjellen på det nevnte kursreguleringsfond. Kan dette ikke skje, anvendes årsoverskuddet i fornøden utstrekning til avskrivning. Dog skal ingen sparebank være forpliktet til å nedskrive sine værdipapirer ytterligere, hvis disse gir banken en effektiv rente av 4½ pct. eller mere for stats- og statsgaranterte værdipapirer og 5 pct. eller mere for andre værdipapirer.“

(Procentsatserne 4½ og 5 pct. i 4. stk. er nu ændret til 3 pct.).

3. For de *svenske* sparbankers vedkommende er bestemmelserne om den regnskabsmæssige værdiansættelse af obligationer og langfristede udlån optaget i § 48, nr. 1, 2, 3 og 5 i Lag om sparbanker af 3. juni 1955. De pågældende bestemmelser lyder således:

„Jämte vad i bokföringslagen är stadgat skall i fråga om sparbanks balansräkning gälla:

1. Obligation må upptagas högst till gällande marknadsvärde; dock må räntebärande obligation, som avses i 27 §, i stället upptagas till nedan angivet värde, nämligen,

beträffande obligation, utfärdad av staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller konungariket Sveriges stads- hypotekskassa: sådant värde, att obligationens avkastning utgår efter en räntefot, som motsvarar den av sparbanksinspektionen på sätt under 3 sägs

beräknade medelräntan under de senaste tio åren å där nämnda obligationer;

beträffande annan obligation, vilken förmyndare äger utan överförmyndarens samtycke inköpa för omyndigs medel: sådant värde, att obligationens avkastning utgår efter en räntefot, som med en fjärdedels procent överstiger nämnda medelränte; samt

beträffande övriga obligationer: sådant värde, att obligationens avkastning utgår efter en räntefot, som med en halv procent överstiger nämnda medelränta.

2. Fordran på grund av lån, för vilket kommun eller därmed jämförlig samfällighet är ansvarlig i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman eller för vilket säkerheten utgöres av inteckning och vilket förfaller eller kan av sparbanken uppsägas till betalning först efter längre tid än sex månader, må upptagas högst till sådant värde, att lånets avkastning utgår efter en räntefot, som med en fjärdedels procent överstiger antingen den under 1 avsedda medelräntan eller ock den av sparbanksinspektionen på sätt under 3 sägs beräknade medelräntan för det sistförflutna året å där nämnda obligationer. Vad nu sagts skall, under enahanda förutsättning i fråga om återbetalningstiden, gälla jämval lån, för vars fulla gäldande staten är ansvarig, dock att i detta fall någon förhöjning av räntefoten udöver medelränta icke skall äga rum.

3. Beräklandet av de under 1 och 2 avsedda tioåriga och årliga medelräntorna skall grundas å noteringarna på Stockholms fondbörs vid minst ett tillfälle under varje kalenderkvartal för sådana av staten, Sveriges allmänna hypoteksbank och konungariket Sveriges stads-hypotekskassa utgivna obligationer, som vid noteringstillfället haft en återstående löptid av minst tio år och då noterats till högst det belopp, vara obligationerna lyda. Därest dylika noteringar under något kvartal icke förekommit eller ägt så ringa omfattning, att sparbanksinspektionen finner noteringarna icke utgöra tillfredsställande grund för medelräntans beräkande, ankommer å Konungen att efter framställning av inspek-

tionen fastställa det procenttal, som med avseende å detta kvartal skall utgöra grund för beräkningen. Sparbanksinspektionen skall för sparbankerna tillkännagiva de beräknade medelräntorna.

5. Obligation eller fordran, som avses under 2, må i balansräkningen för det år, varunder tillgången förvärvats, ej upptagas till högre värde än som motsvarar kostnaden för obligationens förvärvande eller fordringens belopp och därefter ej till högre värde än det, vartill tillgången varit uppförd i närmast föregående balansräkning.

Utän hinder av vad nu sagts må i båda fallen uppskrivning av sådan tillgångs bokförda värde ske i nedan nämnd omfattning i syfte att täcka förlust å sparbankens rörelse eller motsvarande nedskrivning av annen tillgångs bokförda värde;

obligation må uppskrivas högst till gällande marknadsvärde, i sidstnämnda syfte dock ej till högre belopp än det, vara obligationen lyder;

fordran må uppskrivas högst till fordringens värde, beräknat enligt den under 2 sist angivna grunden, dock högst till fordringens belopp."

Endvidere indeholder lovens § 28, 5. og 6. stk., og § 29, 1.-3. stk., følgende bestemmelser om amortiseringen af de af sparbankerne ydede udlån og de opsigelsesfrister, der skal være gældende for disse:

„§ 28, 5. Lån, för vilket säkerheten utgöres av borgen av annan än kommun eller därmed jämförlig samfällighet, må utlämnas endast på viss tid och ej utestå längre än femton år. Är lånet ställt på längre återbetalningstid än ett år, skall i skuldebrevet utfästas årlig avbetalning i förhållande till den tid, för vilken lånet beviljats; dock må frihet från avbetalning kunna medgivas, där fråga är om studielån, under högst fem år från lånets utlämnande samt i övrigt, där så finnes påkallat med hänsyn till lånets ändamål, under högst tre år från samma tidspunkt. Oavsett vad som af talats om återbetalning, skall sparbank förbehålla sig sådan uppsägningsrätt som i 29 § första stycket sägs.

Vad i fjärde och femte styckena är stadgat skall ej gälla lån, för vars fulla gäldande staten är ansvarig.

§ 29, 1. Är lån, för vars fulla gäldande staten icke är ansvarig eller för vilket kommun eller därmed jämförlig samfällighet ej svarar i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman, icke ställt att betalas inom tre månader eller, där fråga är om lån, för vilket säkerheten utgöras av inteckning i fast egendom eller tomträtt, inom sex månader, skall sparbanken förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom tid, som nyss för varje fall sagts. Sådan uppsägningsrätt må icke i något avseende inskränkas av sparbanken.

2. Utan hinder av vad i första stycket sägs må sparbank, där summan av insättarnas behållning å sparbanksräkning och sparbankens fonder enligt senaste bokslut uppgår till minst fem miljoner kronor, på sätt och i den omfattning nedan stadgas mot säkerhet av inteckning i fast egendom inom verksamhetsområdet eller tomträtt till fastighet inom området utlämna lån, ställt på längre återbetalningstid än sex månader, utan att därvid förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning inom sagde tid.

3. Lån, som nyss sagts må utlämnas högst till ett sammanlagt belopp motsvarande trettio procent av summan av insättarnas behållning å sparbanksräkning och sparbankens fonder enligt senaste bokslut. Högst en femtedel av nämnda belopp må ställas att förfalla under ett och samma år. Lånen må icke ställas på längre återbetalningstid än tio år.“

4. För sparkasserne i *den tyske Forbundsrepublik* er det overfor udvalget oplyst, at værdipapirer, der er erhvervet med fast anbringelse for øje (Anlagevermögen), kan optages til anskaffelsesprisen i status, uanset om denne værdi måtte være større end kursværdien. Ikke-anlægspapirer (Umlaufvermögen) skal derimod optages til dagsværdien, men dog ikke højere end anskaffelsesværdien.

5. For de *svejsiske* sparekasser gælder, at kursnoterede værdipapirer regnskabsmæssigt højst må optages til den kurs, de gennemsnitligt har haft den sidste måned før afslutningsdagen. Ikke kursnoterede papirer

skal optages til den formentlige værdi på afslutningsdagen, dog ikke højere end anskaffelsesprisen. Forbundsrådet kan med hjemmel i bankloven under særlige forhold, f. eks. i tilfælde af meget betydelige kursnedgange, fravige disse bestemmelser.

Om værdiansættelsen af udlån findes ingen bestemmelser. Det er oplyst, at de svejsiske sparekasser ikke har langfristede udlån.

6. For de *hollandske* sparekasser er der ikke i lovgivningen fastsat regler om den regnskabsmæssige værdiansættelse af de sparekasserne tilhørende værdipapirer.

Det hollandske sparekasseforbund har fra gammel tid tilrådet sine medlemmer at ansætte deres værdipapirer i overensstemmelse med børskurserne ud fra den betragtning, at dette i normale tider giver det bedste billede af sparekassernes stilling. Under perioder af særlig store kursfald tilråder forbundet imidlertid sparekasserne i regnskaberne at optage offentlige værdipapirer, stats- og kommuneobligationer — der udgør langt den overvejende del af kassernes beholdninger af værdipapirer — til den pris, de er købt for, i hvilken forbindelse bemærkes, at der med den hollandske Centralbank, der fører tilsynet med sparekasserne, er truffet en ordning om bankens belåning af sådanne værdipapirer til den pris, for hvilken de er erhvervede. Andre værdipapirer end stats- og kommuneobligationer omfattes ikke af den nævnte belåningsordning og tilrådes af forbundet opført i overensstemmelse med børsnoteringerne.

Også andre principper for værdiansættelsen følges. Således bogfører nogle sparekasser værdipapirer til deres pålydende ud fra den betragtning, at kasserne normalt beholder dem til de indfries eller udtrækkes, medens andre kasser opfører alle værdipapirer til anskaffelsespris.

Sparekasserne er pligtige i de kvartårige balancer, der gennem sparekasseforbundet tilgår tilsynsmyndigheden, at oplyse værdipapirbeholdningens dagskursværdi, således at myndigheden derigennem er i stand til at bedømme de enkelte sparekassers aktuelle stilling.

Med hensyn til værdiansættelsen af uopsigelige udlån har sparekasseforbundet oplyst, at sådanne lån i de nævnte kvartårige

balancer til tilsynsmyndigheden skal opføres til den kurs, hvortil de er ydet. I sparekassernes årsregnskab er det sædvanligt, at sådanne lån optages til pari, men forskellen mellem pålydende og den kurs, hvortil lånet

er ydet, bør efter sparekasseforbundets mening i så fald ikke betragtes som en indtægt i det regnskabsår, i hvilket lånet er ydet.

